

γίνεται βουλευτής, γίνεται ὑπουργός. Τὰ σχέδιά του εἶνε ἀκόμη ἀγνά και εἰλικρινῆ, ἀλλὰ ἡ ἀτμοσφαῖρα ἢ περιβάλλουσα τοὺς ὑπουργοὺς ἐπιδρά ἐπ' αὐτῶν ὀλεθρίως. Ἔρπει περὶ αὐτὸν ὁ σκεπτικισμὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς πείρας, ὁ δεσποτισμὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς πολιτικῆς ἀνάγκης· ἡ ἀλαζονεία, τὸ κακὸν παράδειγμα, αὐτὴ ἡ ἐξουσία, ἥς τόσον σπανίως ἀπτεταί τις ἀπονεῖ, ὠθοῦσιν αὐτὸν ἀνεπαισθήτως εἰς τὸ νὰ προκρίνη τὸ ἴδιον συμφέρον τοῦ κοινοῦ. Τίς εἰς τὴν δύσκολον και στενὴν ταύτην ἀτραπὸν θὰ τὸν ὑποθαστάσῃ ἵνα μὴ καταπέσῃ; Ἐν μόνον ὄν, ἡ γυνὴ και μία μόνη γυνὴ, ἡ σύζυγός του. Αὕτη ἀτενῶς προσδλέπουσα εἰς τὸ ἰδανικὸν ἐκεῖνο, ὅπερ τοσάκις ὑπὲρ τοῦ ἀνδρός της ὠνευρεῦθη, θὰ διακρίνη και τὴν μικροτάτην κηλῖδα ἐν τῇ πορείᾳ του. Ἀπομεικρυσμένη οὕσα τῶν πραγμάτων θὰ δυνηθῇ ἡρεμώτερον και ἀπαθεστερον ἐκεῖνου νὰ κρίνῃ και εἰς δύο τινὰ θ' ἀποβλέπῃ, πότεν ὠρμήθη και ποῦ θὰ φθάσῃ ὁ σύζυγός της. Ἄν τὸν ἴδῃ παρεκτρεπόμενον τῆς εὐθείας ὁδοῦ θὰ φωνάξῃ και τὰ σοφίσματα δὲν θὰ δυνηθῶσι νὰ τὴν ἀπατήσωσι, διότι ἡ γυνὴ χάρις τῷ Θεῷ δὲν ἀκούει βεβιασμένα ἐπιχειρήματα, ἀλλ' αἰσθάνεται, ἔχει καρδίαν, και ὅταν αὕτη τῇ εἴπῃ ὅτι ἔχει ἄδικον ὁ σύζυγός της, δὲν ἀκούει πλέον τίποτε, και ὑποδοθηομένη και ὑπ' αὐτῶν τῶν μειονεκτημάτων ἴσως τοῦ φύλου της, ὑπὸ τῆς ὑπερβολικῆς και ὀρμητικῆς πρὸς αὐτὸν ἀγάπης της, θὰ τὸν σώσῃ εὐθὺς ἅμα πράξῃ τὸ πρῶτον λάθος, ὅπερ ἄνευ αὐτῆς θὰ τὸν ἤγεν ἴσως εἰς ἀπώλειαν.

Ἄλλὰ πλὴν τούτων και ἄλλη τις ἰδιότης καθιστᾷ τὴν γυναῖκα ἀληθινὴν ὄντως βασιλίссαν, ἡ τῆς οἰκοδεσποίνης, τῆς οἰκοκυράς. Ἀπ' αὐτῆς ἐξήρτηται ἡ ἐσωτερικὴ εὐημερία, ἡ ὑγεία τῶν τέκνων, ἡ εὐζωία τοῦ συζύγου. Ἐν τῷ οἴκῳ της ἡ γυνὴ ἀσχολεῖται περὶ τὸ ἀγαθὸν και περὶ τὸ ὠραῖον, διότι και ἡ καλὴ διάταξις τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς οἰκίας εἶνε καλλιτέχνημα, ὅπερ αὕτη και δημιουργεῖ και καθ' ἡμέραν ἀνανεώνει. Καὶ διὰ τοῦτο πρέπει ἡ καλὴ οἰκοδέσποινα νὰ ἔχῃ πάσας τὰς γυναικειὰς ἀρετάς, νὰ ἦνε τακτικὴ, λεπτὴ, ἀγαθὴ, ἐπιμελὴς, γλυκεῖα, τοιαύτη δὲ οὕσα ἐπανορθοῖ τὴν τυχὸν κλονισθεῖσαν παρουσίαν και ἠξυερεῖ νὰ μεταποιῇ τὴν εὐπορίαν εἰς πλοῦτον και καθιστᾷ εὐπορον τὸν ἔχοντα μόνον τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα. Κυβερνᾷ ἐνὶ λόγῳ και κυβερνᾷ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ σώσῃ και μετὰ μείζονος ἐπιτυχίας ἢ οἱ ὑπουργοὶ και οἱ βασιλεῖς. Διότι τίς βασιλεὺς, ὅσον ἱκανὸς και ἂν ὑποτεθῇ, δύναται ν' ἀποσοβῆσῃ ἀπὸ τοῦ βασιλείου του τὴν βροχὴν ἢ τὴν χάλαζαν ἢ τὸν πόλεμον ἢ νὰ διασώσῃ ἀπὸ τῶν μαστίγων τούτων τὰς ὁδοὺς ἢ τοὺς ἀγροὺς τοῦ βασιλείου του; Δύναται ὁ βασιλεὺς νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῆς καρδίας τῶν ὑπηκόων του ἢ νὰ διατάξῃ αὐτοὺς νὰ

δμιλήσωσιν ἢ νὰ σιγήσωσι; Ἄλλ' εἰς τὴν οἰκοδέσποιναν ἐδόθη πᾶσα ἐξουσία και ἐπὶ τῶν κατόικων και ἐπὶ τῶν πραγμάτων τοῦ μικροῦ τῆς βασιλείου.

Ἐξορίζει τὰς χυδαίας ἐκφράσεις και τὰς ἀπροπεεὶς πράξεις, βελτιώνει τοὺς ὑπὲρτάς και τὰ τέκνα της και οὐδεὶς πάσῳ μάρτην ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειάν της. Δι' αὐτῆς εἶνε καθαρὰ τὰ σκεῦα και λευκὰ τὰ ἱμάτια και τὸ πνεῦμά της ἐπιφέρεται ἐπὶ τοῦ οἴκου, ὅν πλάττει κατ' εἰκόνα ἑαυτῆς. Τίς ἐξ ἡμῶν διερχόμενος τὸ ἐσπέρας ἐν τινὶ χωρίῳ πρὸ οἰκίας χωρικοῦ και διακρίνων διὰ τῶν ὑάλων τοῦ παραθύρου τὴν ἐστίαν φλέγουσαν και ἐστρωμένον ἐπὶ τῆς πενιχρᾶς τραπέζης τὸ χονδρὸν, ἀλλ' ἀπαστράπτον ὑπὸ λευκότητος τραπεζομάνδυλον και ἐπάνω ἀναδίδον καπνὸν τὸ ῥόφημα, τίς δὲν ἐσυλλογίσθη μετὰ συμπαθείας ἀληθῶς ποιητικῆς τὸν πτωχὸν ἐργάτην, ὅστις θὰ ἐπανεῖλθη ὅσον οὐπὼ εἰς τὴν οἰκίαν του κατὰπονος ἀπὸ τῶν μακρῶν και ἀηδῶν μόχθων τῆς ἡμέρας και θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ μικρὸν ἐκεῖνο και ταπεινὸν, ἀλλὰ καθαρὸν δωμάτιον, και ἐκεῖ θὰ εὖρωσιν ἀνάπαυσιν οἱ καταβεβλημένοι ὀφθαλμοὶ του και ἡσυχίαν ἡ τάλαινα καρδία του; Ὡ βεβαίως ἀνέκφραστον θὰ αἰσθάνηται εὐχαρίστησιν τὴν ὠραν ἐκείνην ὁ πτωχὸς, χωρὶς ἴσως νὰ νοῆ τίς ὁ λόγος τῆς τοιαύτης του εὐχαριστήσεως. Ἄλλὰ και ὁ ἀνὴρ ὁ περὶ τὰ γράμματα καταγιγόμενος, μετὰ μακρᾶς και ἀγόνους πολλὰκις μελέτας δὲν ἀνευρίσκει τάχα οἶονε ἀνακούφισιν θεώμενος τὰς οἰκιακὰς ἐνασχολήσεις, ἀς και ἰδανικεύει; τὸ μαγευτικόν, τὸ πλυσταρεῖον, τὸ στρώσιμον τῆς τραπέζης, ἡ παρασκευὴ τῶν γλυκῶν ἐμποιοῦσιν αὐτῷ ἡρεμὸν τινα και γλυκεῖαν ἐντύπωσιν, ὅπως πᾶν ὅ,τι εἶνε σχετικὸν πρὸς τὰς καλλονὰς τῆς φύσεως ἢ πρὸς τὴν οἰκογένειαν, ὅπως ἡ θεὰ βόσκοντος ποιμνίου ἢ χωραφίου θεριζομένου. Οἱ ἀρχαῖοι και βαθύτατα ἠσθάνοντο και δαιμονίως ἐξέφραζον τὴν οἰκιακὴν ταύτην ποίησιν. Κάλλιστα τῆς Ὀδυσσεῖας μέση εἶνε ἐκεῖνα, εἰς ἃ παριστάνεται οἶονε δίδουσα ζῶν ἡ καλὴ και ἀφελὴς Ναισικῆ ἢ ἡ ἐνάρετος Πηνελόπη. Καὶ ὁ γλυκὺς Ξενοφῶν οὐδαμοῦ ἄλλοθι εἶνε περιπαθέστερος ἢ ἔνθα (ἐν τῷ Οἰκονομικῷ) περιγράφει τὰ οἰκιακὰ ἔργα νεαρᾶς μητρός. Οὕτω λοιπὸν και αὐτὸ τοῦ οἴκου και μάλιστα τῆς οἰκοδεσποίνης τὸ ὄνομα περίεργον και θαυμασίαν ἐπὶ πάντων ἐξασκεῖ ἐπενέργειαν, τῆς οἰκοδεσποίνης τὸ ὄνομα δηλοῦν σύζυγον ἅμα και μητέρα και κυρίαν τοῦ οἴκου· τόσην πραγματικὴν αὐθεντίαν, οὕτως εἰπεῖν, κέκτηται, ὥστε τὸ ἀνευρίσκει τις φωτεινὴν αἴγλην περιβεβλημένον και εἰς τὰ βάθη τῆς καρδίας ἐκείνων ἔτι, οἵτινες τὰ μάλιστα παρεγνώρισαν τὴν σοφίτητά αὐτοῦ. Τεκμήριον δὲ τούτου ἐναργέστατον εἶνε, ὅτι και τὰ ἐν ταῖς φυλακαῖς δυστυχέστατα και ἀπόβλητα τῆς